

תורת אביגדור

הגאון ר' אביגדור מילר זצ"ל

שיחות מוסר והדרכה בפרשת השבוע
מיוסדות על שיעוריו, ספריו, וכתבי תלמידיו

פרשת שמות

מתחיל השבוע:
תרגום חדש
לשנת תשפ"א!!!

מהדורת מואדב לע"נ

פראג' בן תיירה מואדב הי"ד
נלב"ע י"א מנחם אב תשנ"ד

צאלח בן ג'מילה חמדני-עבאדי ז"ל
נלב"ע כ"א סיון תשס"ב

גאמאלו בת רבקה חמדני-עבאדי ז"ל
נלב"ע ביום ה'ר כ"א תשרי תשע"ז

פרנס השבוע

לזכות רפואה שלימה

חיה מלכה בת בת-שבע

בתוך שאר חולי ישראל

להנצחות ובירורים: 076-599-4020

לזכות מרדכי וטובה ארמן

ולעילוי נשמת

אליעזר מנחם בן אברהם שמואל
אלטע דבורה בת אשר

חיים שלמה בן דוב בער
גיטל בת מנחם מנדל

ניתן להשיג את החוברת בחינם:

054-842-7664 רמב"ש ג'2	058-328-5464 עזרת תורה	<u>ירושלים</u>
052-710-9132 רמת אברהם	 עזרת תורה ספרים ווינקעל	ארזי הבירה..... 053-318-4381
<u>ביתר עילית</u>	עלי הכהן 15	ביהכ"נ הר צבי..... 052-763-2150
058-324-5544 גבעה A	צומת בר אילן..... ספרי אור החיים	בית וגן..... 054-841-9231
052-760-2289 גבעה B	בר אילן 4	גאולה-זכרון משה..... 054-841-7272
<u>ערים אחרות</u>	קריית משה..... 052-266-9937	גבעת שאול..... 058-325-5458
054-840-2444 אלעד	רוממה-המ"ג..... 058-324-4112	גני גאולה..... 058-321-9933
055-678-6824 בני ברק	רחביה..... 052-764-3488	הר נוף.....
054-851-9014 ברנפולד	רמות..... 02-586-0088	ישיבת מיר..... 054-851-9014
058-322-0251 גבעת זאב	רמת אשכול..... 058-718-5065	נוה יעקב..... 052-766-5331
02-534-2467 טלוסטון	רמת שלמה..... 050-412-7721	סורוצקין..... שער הספר
052-447-4126 מודיעין	<u>בית שמש</u>	סורוצקין 31
08-974-3086 קריית ספר	רמב"ש א'..... 058-324-0374	סנהדריה..... 02-536-2280
	רמב"ש ג'1..... 052-767-4151	סנהדריה המורחבת..... 054-859-3064

לבירורים והנצחות : 076-599-4020

או לקבלת החוברת במייל: ey@torasavigdor.org

צריכים את עזרתכם! נא לתרום בעין יפה!

תרומות חודשיות מומלצות: 10 ש"ח, 20 ש"ח, 50 ש"ח, 100 ש"ח

הנצחת מדור שו"ת - 100 ש"ח

הנצחת חצי פרשה - 500 ש"ח

פרנס השבוע (יותר מאלפיים חוברות!) - 1000 ש"ח

להוספת חוברות באזורכם, נא להוסיף בקשה ולציין אזור המבוקש

ניתן לתרום בעמדות נדרים פלוס

או בנדרים פון: 03-763-0585

קרן מס' 2985

OR AT [TORASAVIGDOR.ORG/DONATE](https://torasavigdor.org/donate) (SPECIFY "TOWARDS HEBREW EDITION")

חוברת מס' 57

הדפסה - "בית הדפוס" 1155-210-077

תורת אביגדור

פרשת שמות

חיים של שאיפות

משה בתיבה

כולנו מכירים את סיפורו של משה רבינו, איך שהוא שט לבדו בתוך תיבת גומא ביאור. האמת היא שלא היינו צריכים להכיר את הסיפור; לא היינו אמורים לשמוע על משה רבינו כלל וכלל. התיבה הייתה אמורה להמשיך ולשוט ביאור עד שהייתה מגיעה לים, אם לא הייתה נטרפת קודם לכן על ידי איזה תנין. כפי שהיה נראה המצב באותם רגעים, לא היה לתינוק יפה התואר שום עתיד.

אבל ברגע אחד, הכל השתנה. דמות חדשה נכנסת להיסטוריה של עמנו: "וַתֵּרֶד בְּתֶפְרָעָה לְרַחֵץ עַל-הָאֵר וַנִּעְרָתֶיהָ הִלְכָתָהּ עַל-יַד הָאֵר" (שמות ב' ה'). זו הפעם הראשונה שהיא מופיעה בתורה, כשהיא יורדת לרחוץ ביאור. והנה חז"ל עמדו על המילים "ונערותיה הולכות על יד היאור", שלכאורה לא מובן: הרי תפקידן של הנערות להיכנס עימה ליאור, לשמש אותה ולהגן עליה. כמו ששומרי ראשו של ראש המדינה נכנסים עימו לכל מקום, ללא יוצא מן הכלל. הרי היא בת המלך! מדוע הן רק עומדות להן על שפת היאור? ובכלל, צריך להבין מדוע התורה מספרת לנו על נערותיה. למה הן צריכות לעניין אותנו?

רחצה עם משמעות

למדו מזה חז"ל, שהייתה משמעות מיוחדת לרחיצה זו, שהנערות לא רצו להשתתף בה. "מלמד שירדה לרחוץ מגילולי בית אביה" (סוטה יב:). רחצה וטבילה הן סמלים של טהרה ותשובה, של התנתקות מחטאי העבר. זו הייתה המשמעות המיוחדת של ירידתה לרחוץ ביאור, ונערותיה לא אבו להצטרף לה.

בת פרעה הפגינה באותה שעה את התנגדותה לאביה. כנראה במשך זמן רב היו לה מחשבות רבות על דרכו של אביה, היא ראתה איך הוא משעבד את בני ישראל באכזריות, היא הכירה במעלתם ואצילותם של ישראל והיא לא יכלה לסבול איך שהמצרים השפילו אותם. וברבות הימים היא הגיעה למסקנה שעדיף להיות בצד הנרדף מאשר בצד הרודף, היא רוצה להיות בצד של עם

ישראל. ליבה בער בקרבה לנוכח מעשי הרשע של אביה ועמה, והיא רצתה לנתק את עצמה מהם. וזה מה שהביא אותה לרדת ולרחוץ ביאור.

"ותשלח את אמתה"

והנה היא רואה דבר משונה: תיבה קטנה, שנראית כמו עריסת תינוק, שטה במים לבדה. אנו מבינים שבת פרעה הבינה מה היא מכילה, "ותשלח את אמתה". למילה "אמה" ישנם שני פירושים (גמ' סוטה יב:). הפירוש הראשון הוא, משרתת; היא שלחה את משרתתה למשות את התיבה. אבל המשרתת לא היתה טיפשה, גם היא הבינה שעריסת תינוק באמצע היאור יכולה להכיל רק דבר אחד - תינוק יהודי שחייב מיתה בגזירת המלך. וודאי לא חסר לה להסתכסך עם פרעה.

אמנם היא לא העיזה להמרות את פי אדונתה בגלוי, אז היא עשתה ניסיון כלשהו לתפוס את התיבה למראית עין, וכש"לא הצליחה" היא אמרה לבת פרעה שהיא לא יכולה להגיע אליו.

אבל התיבה ממשיכה לשוט במורד הזרם, ועוד מעט כבר יהיה מאוחר מידי. בת פרעה אינה מבזבזת רגע אחד נוסף, ומושיטה את אמתה כפי הפירוש השני - זרועה. וידועים לכל דברי חז"ל על מה שאירע שם: זרועה לא היתה ארוכה מספיק כדי להגיע אל התיבה, ואז התארכה הזרוע והיא הצליחה לאחוז בה.

בין אם נבין את הדברים כפשוטן שנעשה לה נס, ובין אם נבין שהכוונה שהיא מתחה את שריריה בחוזק כ"כ עד שהיא יצאה מן הפרק והתארכה ממש, דבר אחד ברור: היתה לה שאיפה כ"כ חזקה לעשות את מה שנכון לעשות, עד כדי התאמצות עד כלות הכוחות, ואז ניתנה לה סייעתא דשמיא מיוחדת כדי שמאמציה יישאו פרי.

היסוד של המעשים הטובים

והנה, הרבה פעמים התורה מקצרת מאד בתיאור מאורעות חשובים מאד, שמשפיעים על כל היסטוריה. וזה מה שאנו רואים כאן: לא ניתן לנו כאן שום רקע על בת פרעה, היא מופיעה כאילו "משום מקום" ומושיעה את מושיען של ישראל.

אבל עלינו להבין שהיא לא הופיעה משום מקום: זה מה שחז"ל באים ללמדנו באומרם שהיא ירדה לרחוץ מגילולי בית אביה. כשהיא ירדה לרחוץ, מחשבותיה היו מונחות בדברים שהם הרבה מעבר לרחיצה, אלא בדברים חשובים בהרבה, שאין ספק שהעסיקו אותה במשך זמן רב לפני כן.

רק בזכות השאיפות העצומות שקיננו בליבה היא זכתה להיות במרכז המעשה הגדול של הצלת מושיען של ישראל. זה היה שכר שאיפותיה.

יד ושם לנצח

עכשיו אנו מבינים מדוע המשרתת לא הצליחה להגיע לתיבה: היא לא הגיעה אליה כי היא לא היתה ראויה להגיע אליה. מוחה לא היה מלא במחשבות על גדלותן של ישראל, וליבה לא בער בשאיפה ורצון לעזור להם ולהצילם. היא לא רצתה באמת להגיע אליה! רק בת-פרעה שחיקתה

וציפתה מאד להזדמנות לעזור לישראל לפני המעשה הזה, הוביל אותה הקב"ה בדרך שבו יזדמן לה למלאות את שאיפותיה. הרצון והשאיפה שלה הם אלה שהביאו אותה לגדלותה.

וכך היא זכתה להחשב כאמו של מושיען של ישראל (מגילה יג.). משה רבינו נחשב כבנה, ומעשיה ייזכרו לנצח בתורה הקדושה. כל עם ישראל קיים בזכותה! וכי יש זכות גדולה מזו במציאות?

"בדרך שאדם רוצה לילך, בה מוליכין אותו"

למדנו כאן שיש הקדמה ושורש לכל מאורעותיו של האדם בעולם, והקדמה זו היה הנושא שלנו השבוע. ההקדמה לכמעט כל מה שאירע לעמנו, וגם למאורעות חייו של כל אדם, נמצא במחשבה, בלב, בשאיפות. זה חידוש שאינו ידוע לרבים - משהו קורה במחשבה שמשפיע אח"כ באופן מובהק על הנעשה במציאות.

יסוד זה נמצא בגמ' במסכת מכות (י:), והמעיין בתורה, בנביאים, בכתובים, ובדברי חז"ל, ימצא אותו שוב ושוב. "בדרך שאדם רוצה לילך, בה מוליכין אותו". הדרך להצלחה מתחילה ברצונות ושאיפות. אם האדם בוחר בדרך מסוימת, הקב"ה מסייע לו להצליח בדרך שבחר בה. הרצון קודם לכל הצלחה. המילה "רצון" היא משורש "רץ", לא לשבת ואפילו לא ללכת, אלא לרוץ.

עכשיו אנו מבינים כמה חשוב להביא את עצמנו למה שנקרא "רצון", שאיפה חזקה אל הטוב. והצעד הראשון בזה הוא להבין מהו הטוב, מה חשוב באמת בעולם הזה. חייבים לשבת ולהתבונן, להקדיש זמן לחשוב: מה חשוב באמת? מהם הדברים הגדולים, ומה לא? ואל תאמרו "אני כבר יודע את כל זה", כי אולי מה שאתם יודעים מגיע ממקומות חיצוניים ולא טהורים. הרבה מהערכים שלנו מגיעים מהעולם החיצון, מהעולם הגוי. אם אנו לא נבנה בעצמנו שאיפות טובות וטהורות, העולם בונה לנו שאיפות משלו.

כמובן שכולם יאמרו "אני רוצה ושואף לכל מה שטוב, אני רוצה להיות יהודי חרדי טוב". אבל האמת היא, שאם נוכל לפתוח את ליבו ולראות מה תופס שם מקום, נמצא דברים אחרים; למשל - טיולים. או כסף. או דברים אחרים שאינם עולים בקנה אחד עם ההצהרות שלו. אם נביט סביב ונראה במה אנשים מתעסקים, במה הם משקיעים את רוב זמנם, נראה שרבים ליבם ריק משאיפות שיכולים להוביל אותם לגדלות. לכן אנו חייבים להתבונן וללמוד מהם השאיפות והערכים שעל-ידם נמצא את דרכנו אל השלמות.

"בדרך שאדם רוצה לילך - בה מוליכין אותו", אם מצליחים לשאוף ולרצות באמת את הדברים הנכונים - רוב העבודה כבר מאחורינו, כי מעתה ה' כבר "בצד שלנו"; ה"סייעתא דשמיא" מובטחת.

לשאוף לגדלות

לדוגמא: בחור ישיבה שרוצה להצליח בלימוד התורה, לא די שרק ישב וילמד ויתקדם בלימודיו. הוא צריך לחשוב: "יום אחד אני אהיה תלמיד חכם גדול. אם הייתי יכול להיות כמו ה"קצות החושן" או ה"מנחת חינוך" - אוהו! כמה הייתי מאושר! את זה אני רוצה!" הוא לא רק אומר

את המילים, הוא מתכוין אליהם באמת בכל ליבו. זה מה שמעסיק אותו, גם כשהוא נמצא מחוץ לבית המדרש. זה החשק שלו, "להיות גדול בתורה".

הוא רוצה להיות גדול בתורה לא בשביל הפרסום או הכבוד, אלא בגלל שהוא חושק בתורה. "לו רק הייתי יודע את כל הש"ס! תאר לעצמך, אתה יכול לעבור על כל הש"ס כמו תהלים, כי אתה כבר יודע את הכל כל כך ברור!" הכל תלוי בשאיפה הזו, הרצון הזה הוא ההקדמה והשורש לכל.

החיים מלאים בהזדמנויות, שמחכות למי ש"רוצה" אותם באמת. ברוב המקרים, ה' נותן לאדם את הדבר שהוא רוצה באמת.

כוחן של שאיפות

לדוגמא: אדם ששאיפתו היא לפתוח מספרת בוטיק מקצועית, שכל ה"מי ומי" יבואו להסתפר רק אצלו. זו רק דוגמא מהעולם הרחב, בהמשך נראה שהדברים נוגעים גם לדברים חשובים באמת. א"כ, שלושה דברים יקרו לאותו אדם, ושלושתם נכללים ב"בה מוליכין אותו".

הדבר הראשון הוא, הוא יזהה הזדמנויות. דברים שאחרים - שלא שואפים להיות ספרים - לא שמים לב אליהם כלל, אבל בגלל שהלב שלו מונח בזה הוא ישים לב אליהם. הוא רוצה להיות ספר, אז הוא ינסה את כוחו בתספורת לאחיו הקטן. הוא יאמר לאמו שתחסוך את דמי התספורת, ותתן לו לעשות את המלאכה. אם הוא לומד בישיבה, הוא ינצל את זה להענקת תספורות בחינם לחבריו. כשהוא עצמו ילך להסתפר, הוא ישים לב לעבודתם של הספרים, וילמד מהם. אולי הוא יראה משהו כתוב על הנושא של עיצוב שיער שאחרים לא יתייחסו אליו כלל, אבל הוא סופג כל מה שקשור לנושא שקרוב לליבו.

את כל ההזדמנויות האלו הוא לא יחמיץ, והם יעודדו אותו להצליח במילוי שאיפתו. בחלוף הזמן כבר יש לו ניסיון וידע בעיצוב שיער ותספורת. זהו חלק אחד ב"מוליכין אותו".

לחשוב כמו מקצוען

החלק השני הוא: כתוצאה מגטיות ליבו של האדם, האופי עצמו משתנה. אדם ששואף להיות ספר, מתחילים במוחו תהליכים שמסייעים לו להגשים את שאיפתו. מתחילים להתפתח בו רגשות של ספר.

הוא מפתח קשר רגשי לכל מה שקשור לשיער. הוא יפתח אהבה לעמידה הזו מאחורי כסא התספורת, לבוש בכתונת הספרים, כשהוא מחשב איך לגרום לשיער להיראות הכי טוב שאפשר. הוא גם מפתח מיומנויות הקשורות לעניין, כגון איך להתמודד עם כל סוגי הלקוחות, מה לעשות כשלקוח מזיז את הראש כל הזמן. הרגשות שלו, המבט שלו על החיים, מושפעים מהשאיפה הראשונית הזו להיות ספר. יש לו "ראש של ספר".

סייעתא דשמיא

והחלק השלישי הוא המופלא מכולם: הקב"ה בכבודו ובעצמו יתערב ויעזור לו להיות ספר. "בדרך שאדם רוצה לילך, בה מוליכין אותו". הקב"ה הוא זה שמוליך אותו. מאורעות חיי יסתדרו באופן כזה ששאיפותיו ימצאו מקום להתממש. אולי החותן שלו יהיה ספר, ויכניס אותו לעסק; או הוא יעבור לגור במקום שזקוק למספרה. בסוף הוא יצליח לממש את שאיפתו.

אני משתמש בזה רק כמשל, אבל זה גם נכון כשלעצמו. זה נכון כלפי דברים קטנים כגדולים, זהו תהליך אמיתי בכל דבר שהרצון דבק בו באמת. אם אדם מחליט שהוא רוצה להיות עבד ה'; הוא רוצה ללכת בדרכיו ולעשות את כל רצונו באמת ובתמים, תמיד. מה יהיה עמו? אם יש לו רצון חזק באמת, אם יוקדת בליבו בתשוקה להיות עבד ה' - אותם שלושה דברים שפירטנו יקרו גם לו:

דרך החיים

דבר ראשון, הוא ימצא וינצל הזדמנויות שאחרים לא, הזדמנויות שימשכו אותו לכיוון הנכון. הוא ימצא חברות ורבנים, ואולי אפילו ימצא צדיק או תלמיד-חכם בעלי שיעור קומה גדול שיוכלו להדריך ולכוון אותו. הוא ימצא דרכים, עצות ושיטות שאחרים שעבודת ה' לא כ"כ חשובה להם לא ימצאו. בזכות השאיפה היוקדת שלו, הוא ישים לב ויתפוס את כל הדברים האלה.

דבר שני: אם עבודת ה' נמצאת בראש מעייניו של האדם, תהליכים מסוימים יתחילו במחשבתו, רעיונות יתגבשו בתודעתו שייסיעו לו להגשים את שאיפתו. מוחו נהיה חד יותר, ליבו זך וטהור יותר. אופיו של האדם משתנה בהתאם לכיוון הכללי של מחשבותיו. מי ששואף באמת ובתמים לעבוד את ה' בשלמות, הטבע שלו משתנה, ותכונות הנפש של צדיק יתפתחו בו. וזהו דבר גדול מאד. השכל שלו נהיה שכל של צדיק, המידות - מידות של צדיק. הוא מסוגל לשלוט בעצמו יותר, והשטויות של הסביבה אינן מעניינות אותו. הוא מתעניין רק במה שחשוב וטוב ומועיל באמת. השאיפה להיות צדיק, מספקת בעצמה כדי להפוך אותו לאיש אחר.

והדבר השלישי, הקב"ה ינחה אותו בדרכו. הקב"ה בעצמו יעזור לו להצליח להיות צדיק! "וְיִרְאֶה חֲטָאִים בְּדָרְךָ" (תהלים כח ה) - ולצדיקים לא כ"ש! (גמ' מכות י:). הקב"ה מורה לצדיקים את הדרך בחיים! הם יקבלו תמיד עידוד וסיוע מכל הכיוונים, להצליח בדרך חיהם כצדיקים.

הדרך לעצבות

ועכשיו הגענו לחלק חשוב מאד מהעניין, וזה נוגע לכל אחד ואחד מאיתנו. העיקרון שדיברנו עליו כאן לא נוגע רק לצדיקים, כי בו תלוי גם כל האושר והשמחה בעולם הזה של כל אחד מאיתנו.

נניח שאדם מתהלך בעולם ושאיתו היא - להיות לא-מרוצה; לא-שמח, לא-שבע רצון. מדהים כמה אנשים מתהלכים עם שאיפה כזו! אז מה קורה להם? "בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו". הקב"ה אומר, "אם אתה מחפש להיות כל הזמן בחסר, אעזור לך להצליח בזה". אוי, כמה שהוא מצליח בזה!

כל שלושת הדברים שפירטנו כאן היום יקרו לו. הוא ימצא הזדמנויות וסיבות שאחרים לא שמים לב אליהם, לא להיות מאושר. בכל מקום שהוא נמצא, הוא מוצא את מה שחסר; על מה להתלונן. הוא יתלונן על הוריו, אחיו ואחיותיו, וגם על שכניו. הוא יתלונן על כמה שחם או קר לו, ועל מזג האוויר בכלל. הוא תמיד ימצא סיבה להיות לא מרוצה.

הדיכאון שבעיתון

הוא יקרא עיתון ויתקומם על כל מה שקורה בעולם. הממשלה לא מוצלחת; המערכת החברתית והכלכלית מושחתת; צריך להילחם נגד פלוני ולהתקומם נגד אלמוני. חייבים להרוס את כל מוסדות החברה! הכל רע, הכל גרוע. לא משנה לו באמת אם זה נכון או לא, כי ההתמרמרות עצמה היא האידיאל והמטרה!

רק מי שרוצה להיות ממורמר יקרא עיתון. למה צריך לחוות את כל הצרות בכל רחבי העולם? למה אני צריך לדעת על שיטפונות בניגריה, או על אירוע טרור בבנגלדש? למה זה ענייני? אני יכול לומר לכם שאנשים רבים כאן בברוקלין מפסידים הרבה מנוחת הנפש בגלל דברים שמתרחשים הרחק הרחק מכאן. והסיבה היא שאם רוצים להיות ממורמרים, תמיד נמצא סיבות ותרוצים להצליח בזה.

הדבר השני הוא, שאדם כזה גם ישתנה בפנימיותו. כל תהליכי המחשבה שלו יהפכו להיות מכוונים למציאת חסרונות והתמרמרות. כמו שיש בכל אדם מעיין של שמחה, יש בו גם מקור של עצב; וברגע שפותחים את הברז העצב זורם ולא נעצר. תהיה לזה השפעה אפילו על הגוף שלו, העצבים שלו יהיו רגישים ומרוטים, וכל מערכות גופו ישיבועו את שאיפתו להתלונן ולהרגיש מסכן. הוא ישתנה פיזית ויהפוך לאדם מסכן.

והדבר השלישי, מה שאמרנו שהקב"ה בעצמו יעזור לו במילוי שאיפתו. "אתה מחפש להיות מסכן? אתה כל הזמן חושב שהחיים והעולם אינם טובים? אני אעזור לך בזה". וכשהקב"ה עוזר, מצליחים. הקב"ה ישלח לו מורים לא-מוצלחים ורעיונות מוטעים, ויעודד אותו בדרכו המוטעית בכל מיני אופנים. והכל התחיל כי הוא בחר בדרך לא נכונה.

דרך השמחה

לכן אנחנו כאן מעדיפים ללכת בדרך ההפוכה, כי היסוד הזה נכון בכל דרכי האדם. מי שבוחר לפתוח את מעיין השמחה האינסופי שבקרבו, הכל מסתדר בדיוק הפוך ממה שתארנו. מי שמחפש להיות שמח, יצליח בזה ללא כל ספק. הוא יראה סיבות והזדמנויות לשמוח שמי שלא בחר בדרך זו לא יראה, הוא יחפש סיבות לשמוח בהוריו ובמשפחתו. הוא יחפש סיבות לאהוב את אחיו ואחיותיו, והוא ימצא בכל הסובב אותו סיבות לשמוח. ויש המון כאלו - למרות שיש אנשים שיופתעו מכך.

והקב"ה יאמר, "אתה רוצה ושואף באמת להיות מאושר ושמח בעולמי? אני אדאג שתמצא אותם". תהיה לו אשה טובה, צדיקה ושמחה, והרבה ילדים טובים. הקב"ה ישלח לו המון הזדמנויות

לשמוח: לידות, בריתות, בר-מצוות, חלאקה, אירוסין וחתונות; נכדים ואף נינים ואולי בני-נינים. כל חלקי עבודת ה' ישמחו אותו: לימוד תורה, גידול הילדים, שבתות וימים טובים. הוא ישמח בתנאים החיצוניים של חייו, כגון העובדה שהוא חי במדינה חופשית ולא תחת איזה רודן אכזר.

הכל מתחיל מבחירת הדרך, מהרצון והשאיפה. "מִי־הָאִשׁ הַחֶפֶץ חַיִּים, אֶהְיֶה יָמִים לְאֹת טוֹב" (תהלים פרק לד) צריך לחפץ בחיים! לאהוב את החיים!

ליהנות מהגשם והשמש

מי שבאמת "חפץ חיים", יגלה המוני הזדמנויות לשמוח וליהנות. הוא יתחיל לשים לב לשמחה שבאור השמש. אור השמש הוא שמחה! יש אנשים שזה חידוש גדול עבורם. אבל מי ש"חפץ חיים", חפץ לשמוח, ימצא שהחיים אכן מלאים בשמחה.

גם הגשם הוא שמחה גדולה. כל טיפה שירדת היא פנינה. כשירד גשם ומתבוננים במה שקורה, מבינים שאנו מקבלים עכשיו מים זכים הישר מן השמיים. הגשם נהיה פירות מתוקים וירקות מזינים. מים הם ניקיון. המים החמים באמבטיה שלכם ירדו מן השמיים כגשם קר... כך גם המים ששוטפים לכם את הבגדים. אדם שרוצה באמת את השמחה, יחשוב על כל זה כשירד גשם, ויפיק שמחה מדבר שרוב העולם לא שם לב אליו כלל.

שמחה פנימית

וכמו שדיברנו, הפנימיות של האדם הזה תשתנה גם היא. דרכי החשיבה שלו יהיו מכוונות לשמחה. הרגשות השולטים בו יהיו שביעות רצון ומציאת חן. אפילו הגוף נהנה מזה, זה דבר מדהים! יש הורמונים מיוחדים שפעילים יותר באנשים שמחים, והם ממש בונים את הגוף; הם משנים את המוח בצורה מוחשית, פיזית. נפלא איך שה' יצר את האדם באופן כזה, שהוא מגיב בצורה חיובית לאופטימיות! כשהאדם במצב-רוח טוב, כל מערכות הגוף מקבלות זריקת-עידוד לפעול בצורה מיטבית.

הקב"ה בעצמו יתערב בחייו וישלח לו סיבות לשמוח. "בדרך שאדם רוצה לילך".

הכנה לנישואין

לפי כל מה שדיברנו, חשוב ביותר שכל חתן יתחיל את חיי הנישואין שלו בדרך הנכונה; וגם אם אתה נשוי כבר חמישים שנה - אתה יכול להתחיל היום התחלה חדשה. כל חתן צריך להחליט במחשבתו לפני החתונה: "אני רוצה לחיות עם אשתי בשלום ובהרמוניה מושלמים. אני לא רוצה לעולם לפגוע ברגשותיה. אני רוצה רק לכבד אותה ולשמח אותה תמיד". והיא צריכה לחשוב, "אני רוצה תמיד רק לשמח את בעלי, ולא לפגוע בו לעולם. לא אדרוש ממנו דברים מיותרים עבורי ועבור הבית, ולא אכביד עליו. תמיד רק אקל עליו ואהיה לו לעזר ולרעיה נאמנה".

אם מתחילים כך עם רצון אמיתי ועמוק, כזה שיכול להחזיק למשך זמן רב גם תחת קשיי החיים, אזי הקב"ה עוזר, ומוליך אותם בדרך שבה הם רוצים ללכת.

לשואב מן הבאר העמוקה

יש שיראו בכל דברינו היום דברים לא מעשיים, רחוקים מאיתנו מרחק רב. אבל האמת היא שכל זה הוא חלק חשוב ביותר מחיינו. בכל אחד מאיתנו טמונים רבדים עמוקים של גדלות, ויש ביכולתנו לדלות מהם. "מִים עֲמֻקִּים עֲצָה בְּלִב־אִישׁ וְאִישׁ תְּבוּנָה יִדְלֶנָּה" (משלי כ ה); בתוך ליבנו, בתוך האישיות שלנו עצמנו יש לנו יכולות כבירות. והנבונים שבינינו יצליחו לדלות אותם באמצעות הרצון האמיתי.

"רחמנא ליבא בעי", כל מה שהוא רוצה מאיתנו הוא הלב, הרצון. אם יש רצון, הוא כבר ידאג לכל השאר. רק נגענו באופן שטחי בעניין עמוק ועצום זה, אשר אין גבול לחשיבותו.

לרצון אמיתי מגיעים ע"י לימוד והתבוננות. צריך לרצות את כל מה שהתורה מלמדת אותנו שהוא טוב. לרצות לעשות טוב לישראל, לרצות לשמח את האשה או את הבעל. לרצות לבנות בית יהודי שהוא כמו משכן העדות. לרצות להיות תלמיד חכם ועובד ה' אמיתי. לרצות שהילדים יהיו צדיקים. לרצות שכל יוצאי חלצינו יהיו צדיקים. "וּבְחַרְוּ בְּאִשֶּׁר חִפְצָתִי" (ישעיהו פרק נו).

להתקדם לכיוון הנכון

ומכאן החשיבות העצומה של לימוד מוסר, לימוד שמלהיב את האדם ופועל על הרצון שלו. לא די רק לדעת את הפרטים המעשיים של חובותינו בעולם, בודאי חשוב ביותר להקדיש לזה זמן רב; אבל חשוב לא פחות להצית בליבנו אש, אש של אהבה לתורה ולמצוות ולעם ישראל. כמו בת-פרעה, מי שיש בליבו אהבת ישראל - נמצא בדרך לשלמות וגדלות.

"בדרך שאדם רוצה לילך, בה מוליכין אותו". עם קצת ביטחון, הכרה בעובדה שהקב"ה רואה אותנו ואת רצונותינו, נחזק את אותם רצונות טובים ונחיה אותם. ועי"ז הקב"ה יעזור לנו ויוליך אותנו בדרך שתוביל אותנו לתכלית בריאתנו.

שבת שלום ומבורך!

פרושים וביאורים על סדר התפילה

מתוך ספר תפלת אביגדור - פירוש התפילה מאת רבינו זצ"ל

פסוקי דזמרה - מזמור "אשרי"

ארוממך - חז"ל (ברכות ד:) דיברו בשבח מזמור זה משני טעמים: (א) משום שהפסוקים הולכים בסדר אל"ף ביי"ת, (ב) משום שיש בו הפסוק פותח את ידיך וגו'.

מעלה זו, שפסוקי "אשרי" נאמרו על סדר האל"ף ביי"ת, באמת יש בה סוד נסתר, אבל ודאי היא גם גורמת לכך שנוכל לזכרם ולשננם בקלות גם בעל פה. ומזה מוכח שדוד המלך ע"ה חיבר מזמור זה בכונה מכוונת שיהיה מזמור זה רגיל על לשוננו תמיד, ואכן כונת המשורר האלקי התקיימה במלואה. על כן ראוי שנתבונן במזמור זה תמיד ונרכוש ממנו הדעה האמיתית והדבקות בה'.

המזמור מתחיל בתיבת ארוממך, ובזה הוא מגלה לנו ענינו ותכליתו של המזמור, שהוא לרומם ה' במחשבתו, ובמחשבות שאר בני האדם, כדי שכולם יכירו הן את גדלו והן את טובו. ואמר ארוממך, היינו אני בוחר בתפקיד הזה לעצמי, וזהו העסק שלי, הציר שעליו יסובו מחשבותי, זוהי תכלית חיי.

והדגיש ארוממך, היינו רק אותך, ולא אשבח או ארומם שום דבר אחר בעולם, לא חפץ ולא מאורע, לא אדם ולא רעיון, כי רק אותך ארומם. מלבד אם על ידי שאשבח דבר מסוים יצא מזה איזה כבוד שמים, אשר על כן מצעו (תהלים צט, ט) רוממו ה' אלקינו וְהִשְׁתַּחֲוּ לְה' קָדְשׁוֹ (עיין לעיל בהודו), וכיוצא בזה יש חיוב לכבד תלמידי חכמים, ולכבד הורים וזקנים כציווי ה', ולכבד כל עבדי ה' וגם לכבד כל הבריות כפי שהתורה מצווה.

אולם, "כל הנותן שלום לחבירו קודם שיתפלל כאלו עשאו במה" (ברכות יד.), כי עבר על היסוד הזה של ארוממך, והעביר לבשר ודם הכבוד הראוי לבורא יתברך, וכתב הרמב"ם (תשובה י, ו) דבר ידוע וברור, שאין אהבת הקדוש ברוך הוא נקשרת בלבו של אדם עד שישגה בה תמיד כראוי ויעזוב כל מה שבעולם חוץ ממנה, כמו שצוה ואמר (דברים ו, ה) בכל לבבך ובכל נפשך, עכ"ל. ואם מתלהב ומתפעל ממנו, ממדע, מנסיעות ארוכות, מן התיור במקומות רחוקים ומסוכנים, משירי זמר, או מכל דבר אחר בעולם, הריהו סותר היסוד של ארוממך.

נמצא כי שתי ההדגשות הם שני יסודות גדולים הנמצאים במלה הראשונה של אשרי, ארוממך:

ארוממך - ההתייחסות של חיי לתפקיד הזה.

ארוממך - אותך לבד.

ומה שכתוב לעולם ועד בסיפיה דקרא, קאי גם על ארוממך, כי אעשה זאת לעולם, כל היום, וכל ימי. עם זו צרתי לי תהילתי יספרו (ישעיה מג, כא).

שאל איך ויגדך זקניך ויאמרו לך

מתוך תשובות שהשיב הרב זצ"ל לשואלים

שאלה:

האם כדי להיות גדול בתורה אדם צריך להיות בעל כשרונות גדולים מטבעו?

תשובה:

לא ולא! הדבר שהכי נצרך כדי להיות גדול בתורה, הוא לדעת איך ללמוד. אם אדם לומד גמרא ורוצה להקל על עצמו, רוצה שהכל ילך "חלק", אז הוא מרמה את עצמו שהכל ברור ומובן, והוא "מחליק" על פני הסוגיות בשטחיות - הוא לא יגיע לשום מקום.

כשאדם עושה מאמץ להבין, הוא "מדבר" את הסוגיא לעצמו - שוב ושוב, והוא עושה חזרה - בסוף כל פרק הוא מקדיש זמן וחוזר על כל הפרק שוב, בפנים ובעל-פה - אדם זה בוודאי יהיה גדול בתורה!

כמובן שצריך שיהיו לאדם שאיפות להיות גדול, כדי שתהיה לו מוטיבציה להשקיע ולעבוד קשה למען המטרה; אבל חשוב מאד איך לעבוד, איך ללמוד, ללמוד בדרך נכונה.

אם לומדים עם חברים, טוב מאד לדבר אתם בלימוד, "פלפול חברים" הוא אחד מקנייני התורה. אבל הדבר החשוב ביותר הוא להקדיש זמן לחזור על מה שלומדים בקול, ולחשוב בבהירות על הדברים. מדהים למה אפשר להגיע אם חושבים על מה שלומדים!

אני מציע גם כן שיהיה פנקס לכל מסכת; לגיטין פנקס אחד, לקידושין פנקס אחר, וכן הלאה, ולרשום בו את ההערות שעולות במהלך הלימוד. כל פעם שלומדים את המסכת שוב, מוסיפים הערות לפנקס, עד שיהיה שם מספיק כדי לומר שיעורים! וכשרוצים להתקבל לאיזה "שטעלע", וראש הישיבה יאמר "נו, אולי תגיד משהו"...? תמיד יהיה משהו מוכן מהפנקס...

שוב - לעשות עסק מלחזור בקול ובהתבוננות על מה שלומדים, שוב ושוב, עד שמבינים היטב. ואז רואים שיש כל כך הרבה דברים שלא הבנו, וזו התחלה של למדנות. כשמתחילים להקשות בעצמנו קושיות על לימודנו, זה סימן שמצליחים בלימוד!

מדור זה נתרם לע"נ:

להנצחות 076-599-4020